

Thiết kế môi trường giáo dục hỗ trợ phát triển kĩ năng tiền đọc viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Nguyễn Thị Kim Xuân Diện¹, Nguyễn Thanh Tâm²

¹Học viên Cao học, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

²Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

THÔNG TIN BÀI BÁO

Quá trình xử lý:

Ngày nhận bài: 01/10/2024

Ngày nhận bản chỉnh sửa: 19/11/2024

Ngày nhận đăng: 25/11/2024

Ngày xuất bản: 20/12/2025

Từ khóa:

Thiết kế môi trường

Tiền đọc viết

Trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi

Hoạt động trải nghiệm

Sách đa phương tiện

TÓM TẮT

Bài báo tập trung đề xuất một số biện pháp thiết kế môi trường giáo dục hỗ trợ phát triển khả năng tiền đọc, viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Các biện pháp được đề xuất gồm: Thiết kế môi trường vật chất, Tổ chức các hoạt động trải nghiệm đọc, viết cho trẻ, Phối hợp với gia đình trẻ để thực hiện dự án đọc, viết. Mỗi biện pháp đều được xác định rõ mục đích, điều kiện thực hiện và cách thực hiện. Trọng tâm của bài báo là tổ chức các hoạt động trải nghiệm đọc, viết cho trẻ với các hình thức: Tổ chức cho trẻ thiết kế sách cùng giáo viên, Tổ chức cho trẻ trải nghiệm sách vải và sách đa phương tiện, Tổ chức ngày hội đọc sách.

1. MỞ ĐẦU

Khái niệm tiền đọc, viết bao gồm các kỹ năng và hành vi liên quan đến đọc và viết, được hình thành ở trẻ trong giai đoạn trước khi trẻ học đọc và viết chính thức. Đây là giai đoạn mà trẻ bắt đầu làm quen với ngôn ngữ viết qua việc quan sát, nhận diện ký hiệu, hình ảnh và thực hiện các hoạt động liên quan đến ngôn ngữ. Trẻ xây dựng các khái niệm, chức năng của các biểu tượng, hình ảnh, ký hiệu dựa vào sự trải nghiệm, tìm tòi, khám phá môi trường xã hội xung quanh, dựa vào sự tương tác với thầy cô, bạn bè, người lớn thông qua các hoạt động như: học tập, vui chơi và sinh hoạt (Phan Thị Lan Anh, 2010). Với trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, đây là “thời kỳ vàng” để phát triển khả năng tiền đọc, viết. Thời kỳ này, trẻ phát triển nhanh chóng về ngôn ngữ, trí tuệ và các kỹ năng xã hội. Trẻ bắt đầu có sự tò mò, hứng thú với chữ cái, âm thanh ngôn ngữ. Việc phát triển kỹ năng tiền đọc viết cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi nhằm giúp trẻ có các kỹ năng ngôn ngữ để diễn đạt rõ ràng, mạch lạc và chuẩn bị cho trẻ vào lớp Một.

Để phát triển kỹ năng tiền đọc viết cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi, thiết kế môi trường giáo dục là biện pháp cần được chú trọng. Môi trường giáo dục được định nghĩa là toàn bộ không gian, tài nguyên, và các hoạt động giúp trẻ tiếp thu kiến thức và kỹ năng. Một môi trường học tập tích cực đối với trẻ mẫu giáo không chỉ là nơi trẻ tiếp xúc với sách vở, chữ cái mà còn là không gian mà trẻ có thể tự do khám phá, thực hành và tương tác ngôn ngữ qua các hoạt động thú vị, phù hợp với lứa tuổi (Nguyễn Thị Mai Chi, 2020). Môi trường học tập tích cực có vai trò quan trọng trong việc phát triển kỹ năng tiền đọc của trẻ. Một môi trường học tập tốt sẽ kích thích trẻ khám phá ngôn ngữ một cách tự nhiên, tăng cường khả năng tập trung và nhận thức, phát triển ngữ âm và ngữ nghĩa cũng như xây dựng thói quen đọc sách. Neuman & Roskos nhận định, môi trường học tập giàu trải nghiệm, đa dạng và hấp dẫn sẽ giúp trẻ tiếp cận ngôn ngữ một cách tự nhiên, kích thích sự phát triển toàn diện về tư duy, giao tiếp, và nhận thức ngôn ngữ (Neuman & Roskos, 1993). Xu hướng giáo dục mầm non Việt Nam hiện nay cũng đề cao phương pháp lấy trẻ làm trung tâm, nghĩa là các hoạt động giáo dục phải xoay quanh nhu cầu, hứng thú và khả năng của trẻ. Việc thiết kế môi trường học tập khuyến khích trẻ tự do khám phá chữ cái, âm thanh ngôn ngữ... sẽ giúp trẻ phát huy sự tò mò, tính tự lập trong học

Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Kim Xuân Diện;

Địa chỉ e-mail: nguyenthikimxuandien@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.26459/jse.115.2025>

tập và khả năng sáng tạo. Môi trường này cũng tạo điều kiện để trẻ học tập thông qua các hoạt động vui chơi, từ đó phát triển kỹ năng một cách tự nhiên.

Theo chương trình Giáo dục mầm non (GDMN), nội dung cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi làm quen với việc đọc viết gồm: “Làm quen với một số kí hiệu thông thường trong cuộc sống (nhà vệ sinh, lối ra, nơi nguy hiểm, biển báo giao thông: đường dành cho người đi bộ,...); Nhận dạng các chữ cái; Tập tô, tập đồ các nét chữ; Sao chép một số ký hiệu, chữ cái, tên của mình; Xem và nghe đọc các loại sách khác nhau; Làm quen với cách đọc và viết tiếng Việt (Hướng đọc, viết: từ trái sang phải, từ dòng trên xuống dòng dưới; Hướng viết của các nét chữ; đọc ngắt nghỉ sau các dấu); Phân biệt phần mở đầu, kết thúc của sách; “Đọc” truyện qua các tranh vẽ; Giữ gìn, bảo vệ sách (Bộ Giáo dục và đào tạo, 2021). Như vậy, khả năng tiền đọc viết được coi như là sự cố gắng, nỗ lực đầu tiên của trẻ trong việc học đọc, học viết. “Có thể chỉ là những nét vẽ nguệch ngoạc, những bài tô, viết chữ theo mẫu, sao chép chữ, tên... nhưng chúng mang ý nghĩa đặc biệt đối với trẻ nhỏ” (Nguyễn Thị Thu Hà, 2021).

Từ những vấn đề lí luận và thực tiễn trên, nghiên cứu này tập trung đề xuất một số biện pháp Thiết kế môi trường giáo dục hỗ trợ phát triển kỹ năng tiền đọc, viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

2. NỘI DUNG

2.1. Thiết kế môi trường vật chất phát triển tiền đọc viết cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi

2.1.1. Mục đích

Thiết kế môi trường vật chất nhằm phát triển kỹ năng tiền đọc viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là biện pháp quan trọng, giúp trẻ tiếp xúc với chữ viết mọi lúc mọi nơi. Môi trường vật chất cũng gia tăng cơ hội thực hành ngôn ngữ cho trẻ. Trẻ có cơ hội làm quen với chữ cái, âm thanh của ngôn ngữ và thực hành đọc viết một cách tự nhiên và hấp dẫn. Một môi trường vật chất đầy đủ, tiện nghi, an toàn, thẩm mỹ sẽ tăng hứng thú đọc viết, hình thành thói quen thích đọc viết cho trẻ.

2.1.2. Điều kiện thực hiện

- Môi trường phải đảm bảo an toàn cho trẻ, tránh các góc cạnh sắc nhọn hoặc các vật dụng có thể gây nguy hiểm. Các tài liệu đọc, không gian đọc nên được vệ sinh thường xuyên để bảo vệ sức khỏe cho trẻ.
- Cần cung cấp đa dạng tài liệu đọc. Hình thức của tài liệu cũng phải thu hút trẻ và phù hợp với nhu cầu, khả năng của trẻ.
- Sắp xếp tài liệu đọc và không gian đọc ở vị trí thích hợp, đảm bảo ánh sáng và sự yên tĩnh, đảm bảo cho việc trẻ dễ tiếp cận tài liệu đọc.

2.1.3. Biện pháp thực hiện

2.1.3.1. Trang trí lớp học lồng ghép môi trường chữ viết

Giáo viên (GV) chủ động lồng ghép chữ viết vào không gian lớp học. Mỗi loại đồ dùng đồ chơi trong lớp phải có tên tương ứng kèm theo như *cây xanh, ti vi, máy tính, giá sách*... GV sử dụng kênh chữ để trang trí các góc vui chơi, bảng tên lớp, nội quy lớp học, bảng chúc mừng sinh nhật, bảng tên trẻ, bảng hướng dẫn, góc phân vai, góc nghệ thuật, góc học tập, góc nghệ thuật, góc thiên nhiên - khoa học ... Nên sử dụng chữ in thường, to, rõ nhằm giúp trẻ dễ dàng trong việc quan sát, làm quen, ghi nhớ và cũng để phù hợp với chương trình (Nguyễn Thanh Thảo, 2022). Để thu hút trẻ hơn, GV cần kết hợp kênh chữ với kênh hình khi trang trí lớp.

Ngoài ra, GV có thể trang trí thêm bảng chữ cái trên tường. Các chữ cái dạng rời làm bằng nhựa dẻo, xốp sẽ thuận lợi cho trẻ tiếp xúc và di chuyển. Bảng chữ cái cũng có thể được in trên thảm với những màu sắc bắt mắt. Ở góc học tập, GV cần trang bị thêm thẻ chữ, bảng gỗ ghép chữ cái để giúp trẻ tự do chơi và khám phá với các chữ cái.

2.1.3.2. Thiết kế Góc thư viện trong không gian lớp học

GV cần trang bị các loại sách truyện có màu sắc phù hợp, hấp dẫn nhằm thu hút sự hứng thú, quan tâm của trẻ hơn so với các góc vui chơi khác. Góc thư viện được bố trí ở không gian yên tĩnh, xa các góc ồn ào như Góc xây dựng hay Góc nghệ thuật. Ở góc này, GV thiết kế nội quy đọc sách kèm hình ảnh minh họa cụ thể, nhằm giúp trẻ tìm hiểu thêm về chữ viết, hình thành thói quen và văn hóa khi đọc sách cho trẻ. Giá sách đặt vừa tầm với trẻ để trẻ dễ quan sát, lựa chọn. Nên chuẩn bị thêm bút chì, bút màu, phấn, bảng con để trẻ thực hiện “viết” theo yêu cầu của GV, của sách hoặc theo nhu cầu của trẻ. Thường xuyên cập nhật tài liệu đọc mới hoặc có phương án chỉnh sửa những quyển sách cũ, rách bìa, ... để thu hút trẻ và hình thành ý thức giữ gìn sách cho trẻ. Đa dạng tài liệu đọc, GV nên thực hiện công tác phối hợp với phụ huynh trong việc cho trẻ mang sách, truyện có sẵn ở nhà để vào lớp để cùng chia sẻ và cùng đọc với các bạn. Ngoài ra, nhà trường cần trang bị cho lớp các thiết bị điện tử như: ti vi, máy tính, máy chiếu... để trẻ có thể nghe, tìm hiểu về chữ viết thông qua chương trình hỗ trợ học tập bằng tiếng Việt.

2.1.3.3. Thiết kế không gian đọc viết ngoài lớp học

Đối với các lớp có diện tích hiện trước và hiện sau rộng, GV chủ động bố trí khu vực đọc sách bên ngoài nhằm tạo không gian yên tĩnh, thoáng mát cho trẻ ngồi đọc sách, truyện. Tận dụng cây cối trong trường để thiết kế không gian xanh cho trẻ đọc viết. Khuôn viên sân trường cũng được trang trí bằng chữ viết với các bảng tên chỉ dẫn trên sân trường, bảng tên cây xanh, hoa... GV có thể tận dụng nền của sân trường cho trẻ cầm phấn vẽ chữ lên đó hoặc sao chép lại các chữ cái theo bảng chỉ dẫn, bảng tên. Có thể sử dụng một số bức tường của trường cho trẻ thực hiện các hoạt động viết, vẽ theo ý thích. Với các bức tường này cần sử dụng sơn chuyên dụng, có thể dễ dàng tẩy xóa chữ, hình ảnh.

2.1.3.4. Thiết kế không gian đọc ở Thư viện trường

Xây dựng không gian Thư viện yên tĩnh, thoáng mát, sàn được lót thảm sạch sẽ để trẻ tự do, thoải mái hoạt động. Phòng thư viện cần trang bị đa dạng các loại sách và phân loại thành các nhóm sách. Có thể phân loại theo thể loại (Truyện cổ tích, Truyện cười, Thơ, Đồng dao...), phân loại theo chủ đề (Sách về động vật, Sách về tình bạn, Sách về Gia đình, Sách khoa học, Sách nghệ thuật và sáng tạo...). Các tác phẩm cùng nhóm được sắp xếp gần nhau nhằm tạo điều kiện cho trẻ dễ tìm đọc theo nhu cầu, sở thích riêng.

Khi sắp xếp tài liệu đọc trên giá cần sắp xếp tên bìa quay ra bên ngoài để trẻ dễ nhìn và lựa chọn. Tên các khu vực phân loại sách được viết bằng chữ in thường, to, rõ ràng, được dán nơi trẻ dễ quan sát. Các kệ đọc sách được bố trí ở các khu vực trống của phòng, có khoảng cách rộng để trẻ ngồi đọc sách và di chuyển giữa các khu vực. Cần thường xuyên thay đổi sách truyện theo chủ đề, tháng.

Các bàn đọc sách được thiết kế thấp, vừa tầm trẻ. Gối nệm cho trẻ ngồi đọc sách phải êm và sạch. Các loại bút chì, bút màu, bảng con, phấn... được chuẩn bị sẵn tại bàn đọc sách, để trẻ có thể lấy “viết” theo yêu cầu của GV.

Ngoài ra, phòng Thư viện còn có thiết kế nội quy đọc sách kèm hình ảnh minh họa cụ thể, nhằm giúp trẻ tìm hiểu thêm về chữ viết, hình thành thói quen và văn hóa khi đọc sách cho trẻ. Nội quy đọc sách bao gồm các nội dung như: Giữ gìn trật tự trong thư viện, đi nhẹ nói khẽ; Không ăn uống; Giữ gìn vệ sinh chung, bỏ rác đúng nơi quy định; Giữ gìn mỹ quan thư viện, không viết, vẽ lên mặt bàn, lên tường, không ngồi gác chân lên ghế; Lấy sách, báo thì phải trả về đúng vị trí ban đầu.

2.2. Tổ chức các hoạt động trải nghiệm đọc, viết cho trẻ mẫu giáo 5- 6 tuổi

2.2.1. Mục đích

Các hoạt động trải nghiệm được sử dụng với mục đích cung cấp cơ hội cho trẻ tiếp cận với ngôn ngữ dưới nhiều hình thức. Thông qua những trải nghiệm trực tiếp này, trẻ dần nhận ra cấu trúc, âm thanh của ngôn ngữ, giúp tăng cường kỹ năng nhận diện và phân biệt chữ cái, âm vị - những yếu tố quan trọng cho việc học đọc viết sau này (Neuman & Roskos, 1997). Hoạt động trải nghiệm giúp trẻ học qua trò chơi và qua các hoạt động mang tính tương tác cao. Theo Wasik & Bond, điều này giúp trẻ cảm thấy hứng thú với ngôn ngữ, từ đó hình thành động lực và thái độ tích cực đối với việc đọc và viết trong tương lai. Trẻ em khi có cơ hội học tập theo cách vui nhộn thường duy trì sự tập trung và ghi nhớ tốt hơn (Wasik & Bond, 2001). Khi tham gia vào các hoạt động trải nghiệm, trẻ được khuyến khích bày tỏ suy nghĩ, cảm xúc và ý tưởng của mình. Điều này giúp trẻ mở rộng vốn từ, cải thiện khả năng sử dụng lời nói mạch lạc cũng như kỹ năng giao tiếp. Các hoạt động này không chỉ hỗ trợ kỹ năng tiền đọc viết mà còn đóng góp vào sự phát triển kỹ năng xã hội và tình cảm của trẻ (Snow và cộng sự, 1998; Schickedanz & Collins, 2012). Ngoài ra, các hoạt động trải nghiệm giúp trẻ tham gia hoạt động sáng tạo như vẽ, viết, ghép chữ cái. Việc tham gia vào các hoạt động này giúp trẻ dần nhận thức về cấu trúc của chữ cái và từ ngữ, góp phần tạo nên nền tảng vững chắc cho việc học viết ở các cấp học tiếp theo (Diamond và cộng sự, 2007).

2.2.2. Điều kiện thực hiện

Để thực hiện nội dung này, GV cần tích hợp hoạt động trải nghiệm vào chế độ sinh hoạt hàng ngày của trẻ. Điều này sẽ tăng cơ hội trải nghiệm ngôn ngữ, ngôn ngữ sẽ trở thành một phần tự nhiên trong sinh hoạt của trẻ. Điều quan trọng nữa là cần đa dạng các hoạt động trải nghiệm đọc, viết cho trẻ để tạo hứng thú cho các em. Khi tổ chức trải nghiệm, GV cần phối hợp đa dạng các biện pháp: dùng lời, trực quan, trò chơi, thực hành... để tạo hứng thú cho trẻ và để trẻ ghi nhớ ngôn ngữ một cách chủ động.

2.2.3. Biện pháp thực hiện

2.2.3.1. Tổ chức cho trẻ thiết kế sách cùng giáo viên

Trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi đã có khả năng nhận thức, tư duy và sáng tạo trong việc tạo ra sản phẩm. Việc tạo ra các quyển sách dựa trên sở thích, khả năng suy nghĩ, tư duy và sự sáng tạo của trẻ thể hiện hứng thú, hiểu biết của trẻ trong việc đọc sách và giúp trẻ nhận thấy mối quan hệ giữa ngôn ngữ nói và viết. Sự phối hợp giữa cô và trẻ, trẻ và trẻ trong việc tạo ra quyển sách cũng tạo ra sự kết nối về tình cảm. Cùng với đó, trẻ còn

chia sẻ sách với các bạn hoặc được trưng bày sản phẩm trên kệ sách. Điều này sẽ kích thích hứng thú tham gia đọc viết của trẻ, giúp trẻ biết giữ gìn và bảo vệ sách.

Hoạt động trải nghiệm này có thể thực hiện ở hoạt động góc. Cách thực hiện như sau:

**Chuẩn bị:*

- GV chuẩn bị các vật liệu như giấy, bút màu, keo dán, kéo, hình ảnh, báo, tạp chí, nhãn dán... Lưu ý, các loại sách được thiết kế nên có nội dung theo chủ đề đang học như: sách về chủ đề Bản thân, Gia đình, Động vật, Hiện tượng tự nhiên, Quê hương - Bác Hồ... Các vật liệu làm sách cũng phải dễ tìm và dễ trang bị cho trẻ,

- Bàn, ghế/ thảm ngồi cho trẻ.

**Tổ chức trải nghiệm:*

- Ổn định, thu hút trẻ tham gia hoạt động trải nghiệm làm sách.

- GV có thể gợi ý về chủ đề của cuốn sách và gợi hỏi về ý tưởng của trẻ đối với cuốn sách này. Ví dụ: *Câu chuyện này có bao nhiêu phần? Phần 1 câu chuyện sẽ kể về điều gì? Phần 2 câu chuyện thì sao? Kết thúc câu chuyện như thế nào? Nên đặt tên gì cho cuốn sách.*

- GV hướng dẫn trẻ thiết kế sách: GV hướng dẫn trẻ tạo từng trang sách đơn giản theo nội dung các phần. Mỗi trang có thể bao gồm một hoặc một vài hình ảnh do trẻ tự vẽ hoặc dán kèm một vài ký tự ngôn ngữ. Với sự hướng dẫn của GV, trẻ trang trí, sắp xếp các hình ảnh theo suy nghĩ của bản thân. Trẻ có thể dùng bút chì, bút màu để viết ngắn gọn nội dung hay chú thích minh họa cho hình ảnh. Thậm chí trẻ có thể bổ sung những ký hiệu hoặc nét vẽ riêng của trẻ. Trong quá trình trẻ thực hiện, GV quan sát, cùng trò chuyện với trẻ, tiếp tục gợi mở để phát triển thêm về ý tưởng về quyển sách. Như vậy, trong hoạt động trải nghiệm này, trẻ đóng vai trò là nhà văn và cũng là họa sĩ. Trẻ phối hợp cùng bạn và GV để sáng tạo và trình bày câu chuyện của mình hoặc các nội dung mà trẻ yêu thích.

Kết thúc hoạt động, GV trưng bày các sản phẩm hoàn chỉnh ở góc thư viện và giới thiệu với các bạn trong lớp về quyển sách mà trẻ đã làm. Điều này sẽ giúp trẻ hạnh phúc, tự hào về sản phẩm của mình, từ đó trẻ sẽ hứng thú hơn với hoạt động làm sách.

2.2.3.2. Tổ chức cho trẻ trải nghiệm sách vải và sách đa phương tiện

Trải nghiệm sách vải và sách đa phương tiện sẽ phát triển kỹ năng đọc hiểu và tư duy hình ảnh, giúp trẻ trải nghiệm sự đa dạng của các loại sách qua nhiều chất liệu và phương tiện. Hoạt động này giúp trẻ tiếp cận với các loại sách có cấu trúc và chất liệu khác nhau. Sách vải là loại sách an toàn và hấp dẫn với các chi tiết nổi, khóa kéo, cúc cài và vật liệu mềm. Đây là loại sách trẻ có thể chạm và tương tác. Các hình ảnh, sự vật được tháo rời trong sách vải sẽ kích thích sự tò mò, hứng thú của trẻ về sự xuất hiện tiếp theo. Với sách đa phương tiện, trẻ có thể xem, nghe và trực tiếp tham gia vào các nội dung đã được số hóa. Trẻ thao tác với các nút bấm, âm thanh tương tác và hiệu ứng hình ảnh. Việc các câu chuyện được minh họa sinh động cùng âm thanh thu hút cũng sẽ giúp trẻ dễ dàng tiếp thu và phát triển kỹ năng nghe hiểu.

Hoạt động trải nghiệm này có thể thực hiện ở hoạt động góc. Cách thực hiện như sau:

**Chuẩn bị:*

- GV thiết lập một giá sách ở Góc thư viện với sự hiện diện của sách vải và sách đa phương tiện về các tác phẩm văn học, về toán học, môi trường xung quanh...

- Bàn, ghế/ thảm ngồi cho trẻ.

**Tổ chức trải nghiệm:*

Cách 1: GV hỏi ý tưởng hoạt động của trẻ ở Góc thư viện là gì, trẻ lựa chọn loại sách gì và sẽ làm gì với sách.

Cho trẻ tự do chọn lựa sách và tự do khám phá.

GV có thể gợi ý trẻ sử dụng bút chì, bút màu, phấn để ghi, vẽ lại cảm nhận của mình về cuốn sách hoặc đơn giản là sao chép chữ cái trong sách.

Cách 2 (Cách này áp dụng cho sách vải về các tác phẩm văn học): GV giới thiệu cho trẻ biết trang bìa, trang cuối, tên tác giả, tên nhà xuất bản. GV đọc câu chuyện cho trẻ nghe với tốc độ phù hợp theo các thao tác: đọc từ trái sang phải, từ trên xuống dưới, đọc hết các nội dung trang sau đó mới lật trang tiếp theo. GV vừa đọc vừa làm mẫu cách lật từng trang của quyển sách. Trong quá trình đọc, GV cho trẻ đoán nội dung tiếp theo của quyển sách nhằm kích thích sự tư duy, sáng tạo của trẻ hoặc hỏi trẻ về các chữ cái đã được học.

Sau khi đọc truyện cho trẻ nghe, GV yêu cầu trẻ sắp xếp, di chuyển các nhân vật, sự vật, hiện tượng... trong sách sao cho phù hợp. Sau đó, trẻ kể lại câu chuyện theo trình tự sách vải mà trẻ đã thao tác.

Kết thúc hoạt động trải nghiệm ở góc chơi, GV nhắc nhở, giáo dục trẻ biết bảo vệ và giữ gìn sách; biết để sách ngăn nắp, đúng vị trí sau khi đọc xong.

2.2.3.3. Tổ chức ngày hội đọc sách

Ngày hội đọc sách hướng đến nâng cao nhận thức về văn hóa đọc, khơi dậy niềm yêu thích đọc sách của trẻ. Các hoạt động của ngày hội nhằm tôn vinh giá trị của sách trong việc hình thành thói quen đọc sách cho trẻ mầm non. Thông qua hoạt động cũng sẽ huy động sự tham gia của phụ huynh trong công tác phối hợp giáo dục tiền đọc, viết cho trẻ. Nhìn chung, ngày hội đọc sách không chỉ là sự kiện vui chơi mà còn là dịp để trẻ tiếp cận với đa dạng các loại sách và cùng tham gia vào các hoạt động như kể chuyện, diễn kịch và trò chơi liên quan đến sách. Sự kiện này với sự tham gia của cả trẻ, GV và phụ huynh sẽ tạo môi trường mới mẻ, hấp dẫn để khuyến khích hứng thú đọc sách.

Hoạt động trải nghiệm này có thể tổ chức vào tháng 4 hàng năm, cùng với thời gian tổ chức ngày sách và văn hóa đọc Việt Nam.

*Chuẩn bị:

- GV lựa chọn và trang trí không gian tổ chức ngày hội.
- GV sắp xếp các góc sách với chủ đề đa dạng, về gia đình, bản thân, trường mầm non, thực vật, động vật, thiên nhiên, quê hương, đất nước...
- Thông báo kế hoạch tổ chức ngày hội đến phụ huynh.
- Vận động trẻ mang các loại sách, truyện sẵn có ở nhà đến ngày hội để chia sẻ và đọc cùng các bạn.
- Chuẩn bị trò chơi tương tác, tiết mục văn nghệ; bố trí bàn ghế đảm bảo phù hợp với trẻ, với tình hình thực tế của lớp.

*Tổ chức trải nghiệm:

- Cho trẻ và phụ huynh tự do tham quan, khám phá các góc sách trưng bày trong ngày hội.
- Chơi trò chơi tập thể: Trẻ nhìn tên quyển sách, truyện và đoán tên của quyển sách, truyện.
- GV lựa chọn 1 cuốn sách, đọc hoặc kể cho trẻ nghe. GV vừa kể chuyện vừa cho trẻ xem hình ảnh minh họa để giúp trẻ dễ dàng ghi nhớ nội dung trọng tâm của câu chuyện. Sau đó GV trò chuyện, đặt câu hỏi yêu cầu trẻ nêu lại nội dung câu chuyện mà GV vừa kể cho trẻ nghe. Điều này giúp trẻ quan sát hình ảnh, quan sát chữ viết, giúp phát triển khả năng tập trung, quan sát, ghi nhớ và tư duy cho trẻ.
- Tổ chức hội thi làm sách: Trẻ phối hợp với phụ huynh giới thiệu thiết kế sách về một chủ đề bất kỳ. Hoạt động này nhằm phát huy sự gắn kết giữa bố mẹ và trẻ, cùng chung sức sáng tạo, phối hợp để tạo sản phẩm. Sau khi hoàn thành sách, các nhóm sẽ mang sách lên trưng bày và chia sẻ về nội dung chủ đề sách mà nhóm mình thực hiện. GV có thể gợi ý để trẻ và phụ huynh các nhóm khác đặt câu hỏi nhằm giúp trẻ có sự tương tác qua lại với nhau, giúp trẻ mạnh dạn và tự tin hơn trong giao tiếp.

Sau khi kết thúc ngày hội, GV gửi các quyển sách, truyện mà phụ huynh và trẻ đã làm đến nhóm zalo của lớp, khuyến khích phụ huynh đọc cùng con vào thời điểm phù hợp nhằm khơi gợi sự ham thích đọc sách cho trẻ khi ở nhà.

2.3. Phối hợp với gia đình trẻ thực hiện dự án đọc, viết

2.3.1. Mục đích

Gia đình có vai trò quan trọng trong việc hình thành các thói quen và hành vi cho trẻ. Thông qua các dự án đọc viết, phụ huynh hiểu hơn về vai trò và tầm quan trọng của việc chuẩn bị tiền đọc, viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi; chủ động tham gia đọc, viết cùng trẻ khi trẻ ở nhà. Điều này sẽ tạo sự gắn kết giữa gia đình, nhà trường trong việc phát triển khả năng tiền đọc, viết cho trẻ.

2.3.2. Điều kiện thực hiện

Phụ huynh hưởng ứng các hoạt động của dự án, quan tâm đến hoạt động đọc viết của trẻ, trang bị các loại sách truyện mà trẻ yêu thích. Phụ huynh cần chủ động đọc sách cho trẻ nghe.

2.3.3. Biện pháp thực hiện

Dự án đọc viết bao gồm các giai đoạn như sau:

Bước 1: Giới thiệu dự án

- GV trao đổi với phụ huynh về dự án thông qua giờ đón trẻ, trả trẻ hay nhóm zalo lớp để phụ huynh nắm được thời gian thực hiện dự án, mục đích, yêu cầu và nội dung của dự án cần thực hiện.
- Trò chuyện với phụ huynh về sở thích đọc sách, truyện của trẻ.
- Huy động sự hỗ trợ của phụ huynh trong việc mua sách cho trẻ, đọc sách cùng trẻ ở nhà và khuyến

khích trẻ mang sách đến lớp đọc với các bạn.

Bước 2: Thực hiện dự án

- Xây dựng tủ sách gia đình: Mỗi gia đình sẽ xây dựng 1 tủ sách cho trẻ. Để trẻ hứng thú tham gia dự án, GV vận động phụ huynh cho phép trẻ cùng đi nhà sách chọn sách và cùng bố mẹ trang trí, sắp xếp tủ sách gia đình. Phụ huynh chụp hình ảnh tủ sách

- Thực hiện hoạt động *Đọc sách cùng con*: Phụ huynh tham gia đọc sách cùng trẻ, trò chuyện hay đặt câu hỏi về nội dung sách để trẻ trả lời. Phụ huynh gợi ý trẻ sao chép một số chữ cái, hình ảnh trong sách ra giấy.

- Phụ huynh nộp sản phẩm của dự án cho GV: Hình ảnh tủ sách gia đình, Video đọc sách cùng con.

Bước 3: Nhận xét, kết thúc

- GV trưng bày sản phẩm (hình ảnh) ở cửa lớp để phụ huynh và trẻ có thể cùng quan sát về sản phẩm của nhau.

- Trong giờ đón trẻ, trả trẻ, giờ sinh hoạt chiều, GV mở các video về hoạt động Đọc sách cùng con cho trẻ xem.

- Trong hoạt động góc: GV gợi ý trẻ giới thiệu về những cuốn sách mà trẻ đã đọc ở nhà cùng bố mẹ, người thân.

- Vận động phụ huynh tiếp tục duy trì thói quen đọc viết cho trẻ khi ở nhà.

3. KẾT LUẬN

Bài báo đã đề xuất một số các biện pháp có tính ứng dụng cao nhằm xây dựng môi trường giáo dục hỗ trợ phát triển khả năng tiền đọc và viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Trong các biện pháp đó, việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm như thiết kế sách cùng GV, cho trẻ trải nghiệm sách vải và sách đa phương tiện, tổ chức ngày hội đọc sách sẽ tạo nền tảng quan trọng giúp trẻ phát triển hứng thú cũng như kỹ năng tiền đọc viết. Các trường mầm non có thể áp dụng các biện pháp này để tạo ra môi trường học tập tích cực và giàu tương tác cho trẻ, đồng thời khuyến khích sự tham gia của gia đình trong quá trình phát triển kỹ năng tiền đọc viết của trẻ. Nghiên cứu này không chỉ có ý nghĩa thực tiễn cho các cơ sở GDMN mà còn mở ra hướng phát triển trong việc nâng cao chất lượng giáo dục tiền tiểu học. Về lâu dài, việc triển khai rộng rãi và hoàn thiện thêm các biện pháp thiết kế môi trường hỗ trợ phát triển kỹ năng tiền đọc viết sẽ góp phần xây dựng một nền tảng ngôn ngữ vững chắc, chuẩn bị cho trẻ sẵn sàng cho giai đoạn học tập chính thức, đồng thời đáp ứng yêu cầu của giáo dục hiện đại về phát triển toàn diện và lấy trẻ làm trung tâm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). *Văn bản hợp nhất số 01/VBHN-BGDĐT: Thông tư ban hành Chương trình giáo dục mầm non*.
- Diamond, A., Barnett, W. S., Thomas, J., & Munro, S. (2007). Preschool program improves cognitive control. *Science*, 318(5855), 1387–1388. <https://doi.org/10.1126/science.1151148>
- Neuman, S. B., & Roskos, K. (1993). Access to print for children of poverty: Differential effects of adult mediation and literacy-enriched play settings on environmental and functional print tasks. *American Educational Research Journal*, 30(1), 95–122. <https://doi.org/10.3102/00028312030001095>
- Nguyễn, T. M. C. (2020). *Module 7: Môi trường giáo dục cho trẻ mầm non*.
- Nguyễn, T. T. H. (2021). Phát triển hứng thú “đọc” nhằm rèn luyện khả năng tiền đọc viết cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sài Gòn*, 76, 67–74.
- Nguyễn, T. T. (2022). Biện pháp nhằm thúc đẩy khả năng đọc viết ban đầu cho trẻ mẫu giáo. *Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam*, 18(6). <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12210606>
- Phan, T. L. A. (2010). Trò chơi với sự phát triển khả năng tiền đọc, viết của trẻ mầm non. *Tạp chí Giáo dục Mầm non*, (1), 18–19.
- Snow, C. E., Burns, M. S., & Griffin, P. (Eds.). (1998). *Preventing reading difficulties in young children*. National Academy Press.
- Wasik, B. A., & Bond, M. A. (2001). Beyond the pages of a book: Interactive book reading and language development in preschool classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 243–250.

Designing educational environment to support the development of pre-literacy skills for 5-6-years-old preschool children

Nguyen Thi Kim Xuan Dien¹, Nguyen Thanh Tam²

¹*Graduate Student, University of Education, Hue University*

²*University of Education, Hue University*

ARTICLE INFO

Article history:

Received 01 October 2024

Received in revised form 19 November 2024

Accepted 25 November 2024

Published 20 December 2025

Keywords:

Environment

Pre-literacy skills

Preschool children 5–6-years old

Experiential activities

Multimedia books

Corresponding author:

Nguyen Thi Kim Xuan Dien

E-mail address:

nguyenthikimxuandien@gmail.com

ABSTRACT

The article focuses on proposing some measures to design educational environment to support the development of pre-literacy skills for 5-6-year-old preschool children. The proposed measures include: designing the material environment, organizing reading and writing experiential activities for children, and collaborating with families to implement reading and writing projects. Each measure specifies clear objectives, implementation conditions, and execution methods. The focus of the article is organizing reading and writing experience activities for children in the following forms: Organizing children to design books with teachers, Organizing children to experience cloth books and multimedia books, Organizing book festivals.